

PROGRAM NOTES

"Ensuite"

Toen ik vernam dat de Bijloke me, samen met Daan Janssens, voor dit project had geselecteerd, overheersten twee gevoelens: opwinding dat mijn compositie door niemand minder dan Jean-Guihen Queyras boven de doopvont zou worden gehouden en een milde bezorgdheid dat het een confrontatie met Bachs on-aardse Cello-suites zou moeten aangaan.

Ik besloot om de confrontatie met Bach op te zoeken, eerder dan ze te vermijden, en met mijn compositie op een hedendaagse manier hetzelfde compositorische vraagstuk te tackelen dat Bach in zijn tijd met zijn suites -op een geniale manier- heeft weten op te lossen : "Hoe maak je een polyfonische compositie voor een monodisch (eenstemmig) instrument"? Eerder dan op harmonisch en melodisch vlak te zoeken naar polyfonie, wilde ik in "Ensuite" een "fysieke polyfonie" creëren, waarin verschillende "stemmen" gekarakteriseerd worden door verschillende manieren om de cello te bespelen.

Geïnspireerd door de granulaire synthese-technieken die ik tegenwoordig vaak hanteer in elektronische composities, had ik hierbij het beeld voor ogen van twee klankwolken, elk bestaande uit kleine klankpartikels met specifieke eigenschappen, die in elkaar schuiven en weer uit elkaar drijven, waarvan de dichtheid nu eens toeneemt, dan weer afneemt, als twee zwermen vogels die elkaar tegemoet vliegen, eventjes in elkaar opgaan en vervolgens weer hun eigen weg kiezen. In "Ensuite", bestaat de ene klankwolk uit "geslagen" klanken, die geproduceerd worden door met het hout van de strijkstok op velerlei wijzen op de snaren te slaan, de andere uit "gewreven" klanken, ontstaan door met de boog op verschillende manieren op de snaren te wrijven. Binnen elke "klankwolk", ontstaan al gauw allerhande differentiaties, combinaties en perspectiefwissels, die de polyfonie constant doen variëren.

Eens een stabiele klankdichtheid is bereikt, lijkt het alsof de twee klankwolken definitief versmelten tot één grote kolkende massa die, afhankelijk van het perspectief, statisch (oppervlakte) dan wel dynamisch (inhoud) is. (Hoewel de zwermen vogels als één geheel steeds dezelfde richting uit vliegen, verandert de interne constellatie onophoudelijk). Eens dit punt van ogenschijnlijke stabiliteit is bereikt, volgen verschillende tijdelijke "evenwichtstoestanden" elkaar snel op, waarin het basismateriaal telkens vanuit een andere polyfone invalshoek wordt benaderd.

Stefan Prins, februari 2008